

mert a beköszöntő hidegháború a nyugati szövetségeket új politikai és stratégiai célok felé sodorta.

A magyar népbíróságok vegyes eredményekkel működtek. Dr. Berend György, a NOT elnökhelyettese a következő értékelést adta:

Ha számításba vesszük, hogy hány felelős beosztású vezető, hány háborús uszító és népellenes agitátor, hány ezer kényszermunkásszázad gyilkos keretlegénye és nyilas tömeggyilkos tűnt fel a felszabadulás előtti huszonöt esztendőben, akkor a fenti statisztika még a népbíróságok leghesebb ellenzőiben is komoly kételyeket kelt.⁹⁸

1952. január 1-jétől az 1951. évi III. törvény szerint létesült új igazságszervei szervek váltották fel a népbíróságokat, a NOT-ot és a népügyészségi hivatalokat.⁹⁹ Háborús bűnperekre azonban később is sor került. Kettő közülük különösen fontos volt. Az első az 1967 júniusában Budapesten lefolytatott ún. „zuglói nyilasper”. Ebben egykori nyilas suhancokat állítottak bíróság elé, akik védtelen zsidókra vadásztak Budapest XIV. kerületében (Zuglóban). A vádlottak: Kröszl Vilmos, Németh Lajos, Sándor Alajos, Bükkös György, Hollai József, Szőke Antal, Baráth Kálmán, Kálmán László, Füredi Pál, Hernádi Jenő, Erős János, Mészáros László, Monostori Gyula, Kovács János, Pataki Ferenc, Kraut Gyula, Kraut József, Kovács István és Baráth János. Az első három vádlottat halálra ítélték, Pataki esetében perújrafelvételt rendeltek el, a többiek nyolc és tizenöt év közötti börtönbüntetést kaptak.¹⁰⁰ 1967 másik nagy pere Schlei Mihály és Kraut Hermina (vagy Bischoff Sándorné), az ún. SS-tolmácsok pere volt, akik a Volksbundban is aktívak voltak; őket 1967. december 10-én életfogytig tartó börtönbüntetésre ítélték.¹⁰¹

Az utolsó magyar háborús bűnper a jelentések szerint egy Szemes Mihály nevű nyilas pere volt, aki szovjet hadifogolytáborból tért vissza 1950-ben, és bűnös múltja a hatvanas évek végéig nem lepleződött le. A bíróság megállapítása szerint a nyilas korszakban sok ártatlan embert kínozott meg, rabolt ki és gyilkolt meg; 1970 nyarán halálra ítélték.¹⁰²

Néhány magyar állampolgárt Jugoszláviában és Romániában állítottak bíróság elé a német megszállás előtt és alatt elkövetett bűnökért. Itt főleg olyan bűnökről volt szó, amelyek a Magyarországhoz 1940 és 1941 között visszacsatolt területekhez kapcsolódtak.

Románia. A romániai népbíróságok az igazságügyi minisztérium által 1945. április 21-én kiadott 312. sz. törvényerejű rendelet rendelkezései alapján létesültek és tevékenykedtek.¹⁰³ Az Észak-Erdélyben a Magyarország által 1940 augusztusában–szeptemberében megszerzett területen elkövetett bűnök két fő perben kerültek a kolozsvári népbíróság elé. Az elsőben 63 személyt vádoltak azzal, hogy románok és néhány zsidó ellen